

Sygn. akt VII U 1467/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: sekr. sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 lutego 2019 r. w Warszawie

sprawy L. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

o odsetki od renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania L. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

z dnia 19 października 2018 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje L. J. prawo do odsetek od renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy wypłaconej za okres od 1 października 2015 r. do 31 marca 2018 r.

UZASADNIENIE

W dniu 3 grudnia 2018r. L. J. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. z dnia 19 października 2018r.,

znak: (...)W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wyjaśnił, że wyrokiem Sądu Okręgowego, wydanym w sprawie o sygn. akt VII U 1527/16, została mu przyznana renta stała, po czym dowiedział się, że należą mu się odsetki ustawowe za okres od 1 października 2015r. Wystąpił zatem do ZUS z wnioskiem o wypłatę odsetek ustawowych, lecz otrzymał decyzję odmowną, gdyż sąd nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego i nie orzekł o wypłacie odsetek (odwołanie z dnia 20 listopada 2018r., k. 3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 10 stycznia 2019r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. wniósł jego oddalenie wskazując, że zaskarżona decyzja jest faktycznie i prawnie uzasadniona. Uzasadniając swe stanowisko w sprawie organ rentowy powołał się na treść art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i wyjaśnił, że Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 12 stycznia 2018r., wydanym w sprawie o sygn. akt VII U 1527/16, nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w wypłacie świadczenia, a po otrzymaniu akt rentowych, decyzją z dnia 13 kwietnia 2018r. powyższy wyrok został wykonany. Istnienie niezdolności do pracy budziło wątpliwości i zachodziła konieczność przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych sądowych, m.in. laryngologa, diabetologa, psychiatry i psychologa. W ocenie organu rentowego dopiero postępowanie dowodowe z udziałem biegłego psychologa pozwoliło wyjaśnić wątpliwości na korzyść ubezpieczonego, dlatego nie można postawić zarzutu, że organ rentowy posiadał wszystkie niezbędne dowody do wydania prawidłowej decyzji. Z tego wynika zatem, że opóźnienie w wypłacie świadczenia było

następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności (odpowiedź na odwołanie z dnia 10 stycznia 2019r., k. 11 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od 29 sierpnia 2014r. do 30 września 2015r. L. J. był częściowo niezdolny do pracy w związku z zaburzeniami depresyjnymi i z tego tytułu przysługiwało mu prawo do renty (decyzje ZUS ws. renty, k. 241 i k. 257-258 a.r., orzeczenie komisji lekarskiej ZUS, k. 251-252 a.r., dokumentacja orzeczniczo-lekarska a.r. – karty nieoznaczone).

W dniu 24 czerwca 2016r. L. J. zwrócił się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z wnioskiem o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Po przeprowadzeniu badań odwołującego przez lekarza orzecznika ZUS i komisję lekarską ZUS oraz stwierdzeniu, że nie jest on niezdolny do pracy, ZUS(...) Oddział w W. wydał w dniu 29 sierpnia 2016r. decyzję znak: (...) w której odmówił prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (wniosek o rentę, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS, decyzja ZUS ws. odmowy przyznania renty, orzeczenie komisji lekarskiej ZUS, decyzja ZUS z 29 sierpnia 2016r. – nieoznaczone karty a.r.).

W dniu 19 września 2016r. L. J. odwołał się od powyższej decyzji do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie. Sprawie nadano sygn. akt VII U 1527/16 (odwołanie, k. 2-3 a.s. – akta sprawy VII U 1527/16). Po rozpoznaniu powyższej sprawy Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 12 stycznia 2018r. zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 29 sierpnia 2016r. w ten sposób, że przyznał L. J. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 1 października 2015r. na stałe. W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wskazał, że oparł się na przeprowadzonym w toku postępowania dowodzie z opinii biegłych sądowych specjalistów z zakresu psychologii i psychiatrii, którzy na podstawie dokumentacji medycznej dołączonej do akt sprawy oraz badań przedmiotowych stwierdzili u odwołującego cechy organicznego uszkodzenia ośrodka układu nerwowego z zaburzeniami nastroju oraz otępieniem o nasileniu łagodnym, a rokowania co do poprawy stanu zdrowia ocenili jako niekorzystne i uzasadniające orzeczenie całkowitej i trwałej niezdolności do pracy. Sąd Okręgowy podzielił powyższe wnioski biegłych, niekwestionowane przez organ rentowy i na ich podstawie zważył, że stan zdrowia odwołującego od momentu ustania prawa do poprzednio przyznanej renty, tj. po 30 września 2015r., nie uległ poprawie, lecz przeciwnie, nastąpiło pogorszenie w związku z nasileniem zaburzeń psychicznych, co uzasadniało zmianę decyzji i przyznanie prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 1 października 2015r. na stałe. Jednocześnie w wyroku z dnia 12 stycznia 2018r. Sąd Okręgowy nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji (opinie biegłych sądowych: psychiatry, k. 26-27 i k. 120-121 a.s., psychologa, k. 109-116 a.s.; wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 12 stycznia 2018r. z uzasadnieniem, k. 150-157 a.s. – akta sprawy VII U 1527/16).

Powyższy wyrok nie został zaskarżony i stał się prawomocny z dniem 20 lutego 2018r. Akta organu rentowego zostały przez Sąd skierowane do ZUS(...) Oddział w W. w celu wykonania powyższego wyroku. Pismem z dnia 26 lutego 2018r. organ rentowy zwrócił się do L. J. o uzupełnienie wniosku i dostarczenie dokumentów w postaci zaświadczenia o zarobkach za lata 2015-2017 oraz o potwierdzenie danych adresowych i numeru konta. Wskazane dokumenty i informacje zostały przez odwołującego uzupełnione w dniu 1 marca 2018r. Następnie, wykonując powyższy wyrok, organ rentowy wydał w dniu 13 kwietnia 2018r. decyzję znak:(...)w której przyznał L. J. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 1 października 2015r. na stałe, jednocześnie dokonując jej przeliczenia (pismo ZUS z 26 lutego 2018r., decyzja ZUS z 13 kwietnia 2018r. – nieoznaczone karta a.r.).

W dniu 16 sierpnia 2018r. L. J. zwrócił się do ZUS(...) Oddział w W. z wezwaniem do wypłaty odsetek ustawowych, wskazując, że w wyliczeniu renty dokonanym w decyzji z dnia 13 kwietnia 2018r. nie uwzględniono należnych mu odsetek (wezwanie do wypłaty odsetek z 10 sierpnia 2018r. – nieoznaczona karta a.r.). W odpowiedzi organ rentowy wydał w dniu 19 października 2018r. decyzję znak: (...), w której odmówił wypłaty odsetek w związku z realizacją wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 12 stycznia 2018r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołał się na treść art. 118 ust. 1, 1a i 5 ustawy o emerytach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych. Wskazał przy tym, że sąd odwoławczy nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego ani o wypłacie odsetek, natomiast termin określony w art. 118 ust. 1 został zachowany z uwagi na wydanie decyzji przyznającej rentę zgodnie z wyrokiem Sądu po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego (decyzja ZUS z 19 października 2018r. – nieoznaczone karty a.r.).

Stan faktyczny, który nie był przedmiotem sporu, został potwierdzony dowodami z dokumentów zgromadzonymi w aktach organu rentowego, a także w aktach Sądu Okręgowego Warszawa - Praga o sygn. VII U 1527/16. Dowody te zostały ocenione jako wiarygodne, ponieważ korespondowały ze sobą, tworząc spójny stan faktyczny. Strony postępowania nie kwestionowały ich autentyczności i wiarygodności, wobec czego okoliczności z nich wynikające mogły stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie L. J. było zasadne.

Prawo odsetek z tytułu opóźnienia w przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych reguluje art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 300), zgodnie z którym jeśli Zakład Ubezpieczeń Społecznych - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

W przypadku świadczeń rentowych terminy wypłaty określa art. 118 ust. 1 i ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018r., poz. 1270 ze zm.). Przewiduje on, że organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa

do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, a w razie ustalenia prawa

do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Powyższe oznacza, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma 30 dni na wydanie prawidłowej decyzji licząc od chwili wyjaśnienia ostatniej niezbędnej okoliczności, rozumianej jako ostatni fakt konieczny, z punktu widzenia przesłanek nabycia prawa do świadczenia. W przypadku, gdy prawo zostaje przyznane orzeczeniem Sądu ów 30 dniowy termin jest liczony od momentu doręczenia wyroku, ale jedynie wówczas, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy, termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia.

W judykaturze ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym przez nieustalenie prawa do świadczenia, o którym mowa w art. 85 ustawy systemowej, należy rozumieć zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania. W tym drugim przypadku zachodzi sytuacja, gdy do wydania przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia doszło mimo, że było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem. Jednocześnie użyty w przepisach zwrot "okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności" jako wyłączający obowiązek wypłaty odsetek należy rozumieć w ten sposób, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia

pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn, niezależnych od ZUS (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2012r., III UK 110/11; z dnia 7 października 2004r., II UK 485/03).

W judykaturze dokonuje się kwalifikacji błędów organu rentowego na błędy w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędy w ustaleniach faktycznych, będące skutkiem naruszenia przepisów proceduralnych. Błąd w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa ma miejsce wówczas, gdy organ rentowy wydaje decyzję odmawiającą ustalenia prawa, z uwagi na błędną interpretację relewantnych przepisów prawa w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym. Bardziej złożona jest prawna kwalifikacja błędu w ustaleniach faktycznych, jako przesłanka uzasadniająca odpowiedzialność organu rentowego z tytułu wypłaty odsetek za opóźnienie. Możliwa jest bowiem sytuacja, że przyznanie prawa do świadczenia nastąpi na skutek ustaleń faktycznych sądu. Aby stwierdzić w takiej sytuacji, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za to opóźnienie, konieczne jest wykazanie, że w przepisany termin organ rentowy nie dysponował materiałem umożliwiającym przyznanie świadczenia z uwzględnieniem jednakże tego, czy organ rentowy w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków poczynił wszystkie możliwe ustalenia faktyczne i wyjaśnił wszystkie okoliczności konieczne do wydania decyzji. Jeżeli bowiem zmiana decyzji w postępowaniu odwoławczym będzie uzasadniona ustaleniami co do takich okoliczności, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu, to nie będzie podstaw do uznania, że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 maja 2014r., III AUa 2071/13, LEX nr 1483723).

W rozpatrywanej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych uzasadniając odmowę wypłaty odsetek od świadczenia rentowego przyznanego L. J., powołał się m.in. na brak orzeczenia organu odwoławczego orzekającego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Odnosząc się do tej argumentacji podkreślić należy, że brak orzeczenia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego – tak jak miało to miejsce w rozpoznawanej sprawie - nie przesądza o braku prawa strony do odsetek (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 czerwca 2014r., III AUa 1548/13, Lex nr 1493754; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011r., I UZP 2/11, OSNP 2011/19-20/255). Mimo więc braku orzeczenia sądu o odpowiedzialności organu rentowego, w razie wystąpienia strony o odsetki, konieczne jest ustalenie, z jakich przyczyn doszło do opóźnienia w wypłacie. Ocena tego, która ze stron postępowania odpowiada za opóźnienie wypłaty świadczenia winna być wyprowadzona z całokształtu okoliczności sprawy, gdyż obowiązki stron zależą od przedmiotu sporu w danej sprawie oraz od tego, na której ze stron spoczywa ciężar wykazania okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy. W sytuacji gdy przedmiotem sporu jest prawo do renty i jedyną sporną okolicznością jest ocena stanu zdrowia, zaś ubezpieczony przedstawia pełną dokumentację medyczną, to ewentualny błąd w ocenie medycznej obciąża organ rentowy, a nie ubezpieczonego. W odniesieniu do spraw związanych z orzekaniem medycznym utrwalone jest orzecznictwo, iż organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieprawidłowe orzeczenie wydane przez lekarza orzecznika ZUS lub komisję lekarską ZUS (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 listopada 2013r., III AUa 295/13, Lex nr 1402872). Na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy systemowej jest wówczas obowiązany do wypłaty odsetek od świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Odsetki te należne są od daty wymagalności świadczenia do dnia wypłaty zasądzonego wyrównania (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 10 czerwca 2014r., III AUa 1023/13).

W świetle powyższego, aby stwierdzić, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za zaistniałe opóźnienie, konieczne jest wykazanie, że w przepisany termin Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie dysponował materiałem umożliwiającym przyznanie świadczenia z uwzględnieniem jednakże tego, czy organ rentowy w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków poczynił wszystkie możliwe ustalenia faktyczne i wyjaśnił wszystkie okoliczności konieczne do wydania decyzji. Jeżeli bowiem zmiana decyzji w postępowaniu odwoławczym będzie uzasadniona ustaleniami co do takich okoliczności, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu, to nie będzie podstaw do uznania, iż opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność (Komentarze Becka, Emerytury i Renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (...) Komentarz pod redakcją B. Gudowskiej i K. Ślebzaka Wydawnictwo C.H. Beck Warszawa 2013, str. 749).

W rozpatrywanej sprawie, w ocenie organu rentowego, za moment wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji przyznającej rentę, należało przyjąć dzień przekazania do ZUS (...) Oddział w W. akt rentowych dotyczących L. J., co nastąpiło po wydaniu przez Sąd Okręgowy wyroku z dnia 12 stycznia 2018r. (sygn. akt VII U 1527/16) i po jego uprawomocnieniu się. Jeśli chodzi zaś o okoliczności zdrowotne odwołującego, to według Zakładu budziły one wątpliwości i zostały wyjaśnione dopiero w trakcie postępowania sądowego.

Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska, jakie zaprezentował organ rentowy. W ocenie Sądu okoliczności przedmiotowej sprawy wskazują, że możliwe było wydanie przez Zakład decyzji zgodnej z prawem w terminie 30 dni licząc od dnia, w którym komisja lekarska orzekła o zdolności do pracy L. J.. Wprawdzie w postępowaniu sądowym (sygn. akt VII U 1527/16), zainicjowanym odwołaniem od decyzji odmawiającej przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres, zostały wydane kluczowe dla rozstrzygnięcia opinie biegłych sądowych z zakresu psychologii oraz z zakresu psychiatrii, niemniej jednak takiej oceny, jaką zaprezentowały J. K. i M. L., mógł dokonać również organ rentowy poprzez swoje organy orzecznicze. Wskazane biegłe sądowne zgodnie oceniły, że stan zdrowia odwołującego kwalifikuje go jako osobę trwale i całkowicie niezdolną do pracy. Wskazały przy tym, że odwołujący emocjonalnie i poznawczo prezentuje istotnie obniżone funkcjonowanie w porównaniu do stanu wyjściowego oraz do osób o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością fizyczną i psychiczną. Ponadto występują u niego cechy organicznego uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego z zaburzeniami nastoju oraz otępieniem o nasileniu łagodnym, wobec czego wymaga profesjonalnej pomocy medycznej i psychologicznej. Dodatkowo, według biegłych sądowych, stan odwołującego, mimo podejmowanych prób leczenia i licznych hospitalizacji, ulega stopniowemu pogorszeniu z biegiem lat, co przejawiało się m.in. zwiększoną częstotliwością epizodów depresyjnych.

Opinie wymienionych biegłych sądowych zostały wydane w oparciu o dokumentację medyczną, którą organ rentowy dysponował w trakcie rozpatrywania wniosku L. J. o ponowne przyznanie renty z tytułu niezdolności, w tym również w trakcie analizowania jego stanu zdrowia przez organy orzecznicze (lekarza orzecznika i komisję lekarską ZUS). Uwzględnione zostało m.in. zaświadczenie lekarskie z czerwca 2016 roku, na które lekarz orzecznik i komisja lekarska ZUS także wprost powołały się

w treści wydanych orzeczeń. Powyższe wskazuje, że przywołane przez biegłe sądowne okoliczności, przyjęte za podstawę konstruowania zaprezentowanych przez nie wniosków z opinii, były znane organom orzeczniczym ZUS. Co prawda odwołujący w toku postępowania przed sądem przedstawił również nowe dokumenty, jednakże obejmowały one jedynie karty informacyjne z leczenia szpitalnego z grudnia 2016 roku i stanowiły w istocie tylko wycinek dokumentacji, która była już zgromadzona w aktach rentowych i która stanowiła podstawę do wydania opinii sądowych. Z opinii, jakie wydały biegłe sądowne psycholog i psychiatra nie wynika również, by to właśnie w oparciu o tę nową dokumentację zaprezentowały wnioski o całkowitej trwałej niezdolności do pracy. Opinie ww. biegłych sądowych opierały się na ocenie całokształtu okoliczności, które wynikały z jednej strony z dokumentacji znanej organom orzeczniczym ZUS, z drugiej zaś, z wywiadu i badania osoby odwołującego, jakie przeprowadzał także lekarz orzecznik ZUS i komisja lekarska ZUS.

Zdaniem Sądu Okręgowego, należy zaakcentować, że biegła sądowa z dziedziny psychiatrii, która w postępowaniu sądowym jako pierwsza badała odwołującego, a miało to miejsce w listopadzie 2016r., a więc jeszcze przed hospitalizacją, która odbyła się w grudniu 2016r., wyrażała zaniepokojenie stanem psychicznym odwołującego. Wskazała już wtedy na widoczne deficyty pamięci i na podejrzenie organicznych zmian ośrodkowego układu nerwowego z rozpoczynającym się procesem otępiennym oraz zasugerowała przeprowadzenie badania przez biegłego sądowego psychologa, który stwierdził, że L. J. emocjonalnie i poznawczo prezentuje istotne obniżone funkcjonowanie. W ocenie Sądu, organ rentowy, a konkretnie jego organy orzecznicze także miały możliwość do tego, by takie badania psychologiczne przeprowadzić. § 4 ust. 3 i 4 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z 14 grudnia 2004r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy (Dz. U. z 2004r., Nr 273, poz. 2711) przewiduje, że lekarz orzecznik może, przed wydaniem orzeczenia, uzupełnić dokumentację dołączoną do wniosku, w szczególności o opinie lekarza konsultanta lub psychologa albo o wyniki badań dodatkowych lub obserwacji szpitalnej. Lekarz konsultant i psycholog wydają opinie na podstawie bezpośredniego badania stanu zdrowia osoby, w stosunku do której ma być wydane orzeczenie, oraz analizy dokumentacji medycznej i zawodowej. Podobne uprawnienie do skorzystania z

opinii konsultanta bądź psychologa przysługują również komisji lekarskiej ZUS na podstawie § 10 ust. 3 w związku ze wspomnianym § 4 ust. 3 i 4 powołanego rozporządzenia.

W sytuacji, w której organy orzecznicze ZUS nie skorzystały z możliwości skonsultowania stanu zdrowia odwołującego z psychologiem – choć taką możliwość przewidują przepisy – Sąd zaś przeprowadził dowód z opinii biegłego sądowego psychologa, nie jest zasadne powoływanie się przez organ rentowy na wątpliwości odnośnie stanu zdrowia odwołującego i na nowe okoliczności, które pojawiły się w postępowaniu sądowym. Opinia biegłego sądowego psychologa jest pewnym novum, ale możliwość skorzystania z takiej opinii miał również lekarz orzecznik i komisja lekarska ZUS.

W związku z powyższym zasadne jest stwierdzenie, że organ rentowy na etapie oceny stanu zdrowia L. J. dysponował materiałem dowodowym i możliwościami pozwalającymi na prawidłowe zdiagnozowanie jego stanu zdrowia i na uznanie za osobę niezdolną do pracy. Taką możliwość dawała z jednej strony dokumentacja medyczna, która nie zmieniła się – poza dodatkowymi, omówionymi już dokumentami z hospitalizacji z grudnia 2016r., które nie miały przesądzającego znaczenia – z drugiej zaś strony odwołujący był badany i przez lekarza orzecznika, i przez komisję lekarską. Gdyby te organy orzecznicze, za których błędy odpowiada organ rentowy, właściwie oceniły stan zdrowia odwołującego, to samodzielnie albo po skorzystaniu z opinii psychologa, wydałyby orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy.

Zdaniem Sądu istotne jest również to, że organ rentowy nie zakwestionował wydanych na zalecenie Sądu opinii biegłych sądowych psychologa i psychiatry. Wraz z pismem procesowym z dnia 14 grudnia 2017r. (k. 136-137 a.s.) przedstawił stanowisko członka komisji lekarskiej ZUS z 13 grudnia 2017r., który ocenił ww. opinie jako przekonujące. Brak przy tym wyjaśnień co do tak znaczących rozbieżności w ocenie stanu zdrowia odwołującego, jaka wystąpiła między stanowiskiem biegłych sądowych i lekarzy orzeczników ZUS (brak niezdolności – całkowita, trwała niezdolność).

Z kolei okoliczność przeprowadzenia przez Sąd Okręgowy dowodu z opinii biegłych innych specjalności niż wskazane powyżej nie miała w istocie znaczenia. Pozostałe opinie – biegłych specjalistów laryngologa i diabetologa – nie prowadziły do dokonania takich ustaleń faktycznych dotyczących stanu zdrowia odwołującego, które miałyby znaczenie

dla dochodzonego przez niego świadczenia rentowego, bowiem biegli ci nie wskazali, aby stan zdrowia odwołującego z punktu widzenia schorzeń laryngologicznych i diabetologicznych mógł wywoływać niezdolność do pracy w jakimkolwiek stopniu.

W opisanych okolicznościach Sąd nie miał podstaw do przyjęcia, że przyczyną przyznania L. J. prawa do świadczenia rentowego dopiero w następstwie prawomocnego wyroku sądowego były nowe dowody bądź okoliczności, którymi organ rentowy nie dysponował, lecz jedynie odmienna ocena stanu zdrowia odwołującego dokonana przez lekarzy orzeczników ZUS i biegłych sądowych. Jak już zostało wskazane, za błędne oceny organów orzeczniczych odpowiada właśnie organ rentowy. Wynika to z tego, że organy orzecznicze ZUS posiadają szeroki wachlarz możliwości przy ustalaniu czy dany wnioskodawca jest niezdolny do pracy, czy też nie, jak również stopnia tej niezdolności. Nieprawidłowe działanie tych organów, przyjmujące postać błędnego orzeczenia o zdolności do pracy jest okolicznością, za którą Zakład Ubezpieczeń Społecznych ponosi odpowiedzialność skutkującą koniecznością wypłaty odsetek, skoro jedynie z tej przyczyny doszło do opóźnienia w przyznaniu świadczenia rentowego należnego ubezpieczonemu. Skoro więc Zakład Ubezpieczeń Społecznych błędnie ocenił stan zdrowia odwołującego i na tej podstawie nie przyznał mu świadczenia w terminie, w jakim mógł to zrobić, gdyby dokonał prawidłowych ustaleń, to odwołującemu należą się odsetki na zasadach wyrażonych w art. 85 ust. 1 u.s.u.s. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 21 listopada 2017r., III AUa 207/17; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 20 sierpnia 2015r., III AUa 709/15; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 października 2014r., III AUa 40/14).

Mając na względzie powyższe, Sąd podzielił argumentację odwołującego, co skutkowało stosowną zmianą decyzji.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1999r., Nr 12, poz. 104), odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem

ust. 2-5. Kolejne ustępy tego przepisu stanowią z kolei, że okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji. Okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności. Okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń emerytalnych lub rentowych, zleconych Zakładowi do wypłaty na mocy odrębnych przepisów, liczy się od dnia następującego

po najbliższym terminie płatności tych świadczeń, przypadającym po upływie 30 dni

od wpływu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych decyzji zlecającej wypłatę świadczenia. Biorąc pod uwagę wskazane przepisy Sąd przyjął, że prawo do odsetek od renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy dotyczy świadczeń za okres od października 2015 roku do marca 2018 roku. W decyzji z 13 kwietnia 2018r. przyznano odwołującemu prawo do renty w wykonaniu wyroku Sądu Okręgowego z dnia 12 stycznia 2018r. i świadczenie

to wypłacono. Świadczenie za miesiąc kwiecień 2018r. zostało zrealizowane w terminie, natomiast od świadczeń przypadających za miesiące wcześniejsze powinny być wypłacone odsetki.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję zgodnie z sentencją wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)